

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/5/2015
Identifikačné číslo spisu:	9512100160
Dátum vydania rozhodnutia:	22.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Libor Duľa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:9512100160.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Libora Duľu a sudcov JUDr. Petra Krajčoviča, JUDr. Martina Piovartsyho, JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Pavla Farkaša v trestnej veci obvineného Ing. L. N. a spol. pre obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., vedenej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica pod sp. zn. BB-4T/47/2012, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 22. septembra 2015 v Bratislave dovolanie obvineného Ing. L. N. podané prostredníctvom splnomocneného obhajcu Mgr. Henricha Schindlera proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2014, sp. zn. 6 To 8/2013, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. sa dovolanie obvineného Ing. L. N. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len súd prvého stupňa) z 12. júna 2013, sp. zn. BB - 4T/47/2012, bol obvinený Ing. L. N. (ďalej len obvinený) uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) na tom skutkovom základe, že opakovane, od presne nezistenej doby od januára 2008 na bližšie nezistenom mieste, ako riaditeľ T. E. Y. K., štátneho podniku Y. M. L., š.p. Z. Z. (ďalej len T.) žiadal úplatok vo výške 5 miliónov SK (165.969,59 €) od Ing. B. K., konateľa spoločnosti T., s.r.o. IČO: XX XXX XXX, so sídlom Y. XX, K. (ďalej len T., s.r.o.) a I., s.r.o. IČO: XX XXX XXX, so sídlom Y. XX, K. (ďalej len „I., s.r.o.“) za to, že z pozície svojho postavenia zabezpečí, resp. zabezpečil pre tieto spoločnosti uzavretie zmlúv na predaj dreva v rámci lesného hospodárskeho plánu ťažby v T. z kvóty T. za obdobie od 13. septembra 2007 do 1. júla 2008 nepostihovanie nedodržiavania termínov splatnosti vystavených faktúr za odoberané drevo z T.. a za ďalšiu dodávku drevnej hmoty napriek tomu, že za predchádzajúcu odobratú drevnú hmotu zaplatené týmito spoločnosťami nebolo vôbec, ani napriek uzavretým splátkovým kalendárom, pričom k vyplateniu časti sľúbeného úplatku došlo najmenej vo výške 300.000,- Sk (8.305 €) dňa 24. októbra 2008 prevodom na účet Y. Q..

Súd prvého stupňa za to obvineného odsúdil podľa § 329 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., § 37

písm. e/ Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 10 (desať) rokov. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. ho pre výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia a podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. mu uložil ochranný dohľad na dobu 18 (osemnásť) mesiacov. Zároveň mu súd podľa § 61 ods. 1 Tr. zák. uložil trest zákazu činnosti, výkonu zamestnania, povolania alebo funkcie s rozhodovacou právomocou v orgánoch verejnej moci na dobu 5 (päť) rokov.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť 25. septembra 2014, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením sp. zn. 6 To 8/2013 podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Súdu prvého stupňa bolo 23. februára 2015 doručené dovolanie obvineného (ďalej aj dovolateľ), ktoré podal prostredníctvom splnomocneného obhajcu Mgr. Henricha Schindlera. V dovolaní uplatnil dovolací dôvod vymedzený v ust. § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 52/1998 z 26. januára 1999, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006, ktoré sa týkali okrem iného aj otázky porušenia práva na obhajobu.

Vecne argumentoval tým, že na hlavnom pojednávaní nebol z dôvodu dlhodobého pobytu na neznámom mieste v cudzine vypočutý podľa neho kľúčový svedok - agent B. B. (ďalej aj agent). Dovolateľ trval na jeho osobnom výsluchu a s poukazom na § 263 ods. 1 Tr. por. nesúhlasil s čítaním zápisnice o jeho výpovedi z prípravného konania. Podľa jeho názoru išlo o kľúčový dôkaz, preto mal mať možnosť priamej konfrontácie s verziami tohto agenta. O to viac, že išlo o pochybnú osobu, ktorá sa v minulosti dopúšťala násilnej trestnej činnosti. Jeho nadštandardné vzťahy s OČTK pred a počas prípravného konania dôvodne zakladajú pochybnosť o motíve jeho spolupráce s OČTK a zároveň zrejme aj o jeho osobne motivovanom záujme na ústretovej pomoci OČTK.

Dovolateľ ďalej poukázal na skutočnosť, že agent uvádzal skutočnosti, ktoré v rámci prípravného konania ako aj dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní boli preukázané ako nepravdivé, a že v rámci výpovede len reprodukoval osobné a telefonické rozhovory ktorých mal byť účastný, a to s obvinenými Ing. L. N., B. K. a Y. Q. ako aj svedkami J. J. a L. G.. Zo zaznamenatej komunikácie - zvukový záznam zo 16. marca 2009 v čase od 13.44 hod. do 15.05 hod. zo stretnutia B. K., B. B. a Y. Q. v B. v OC MAX - je zjavné, že B. K. uvedené finančné prostriedky opakovane spontánne považoval za výlučne finančnú pôžičku a naproti tomu agent v následnej pokračujúcej komunikácii s Y. Q. zavádzal a uviedol, že K. to chce riešiť akože pôžičkou, čím umelo iniciatívne vytváral dogmu korupčného správania dovolateľa a ostatných odsúdených.

V zmysle uvedených skutočností je dovolateľ toho názoru, že výpoveď agenta (v zmysle, kto jemu mal čo povedať a komu mal on čo povedať) je nedôveryhodná a jeho verzie a postrehy mal posúdiť nezávislý a nestranný súd. Dovolateľ poukázal aj na fakt, že agent v rámci svojej výpovede sám uviedol, že nie všetkému rozumel, keď vo výpovedi zo 14. decembra 2010 uviedol, že „on nevie, on to pochopil ako úplatok pre Ing. N. za podpísanie takej zmluvy na ťažbu dreva.“

S poukazom na prezentované skutočnosti dovolateľ navrhol, aby „dovolací súd vyslovil rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa dovolanie opiera za súčasného zrušenia rozsudku Špecializovaného trestného súdu - pracovisko Banská Bystrica sp. zn. BB - 4T/47/2012 z 12. júna 2013 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 To 8/2013 z 25. septembra 2014 a prikázania danej veci súdu prvého stupňa na nové prerokovanie a rozhodnutie.“

V zmysle ust. § 376 Tr. por. predseda senátu súdu prvého stupňa doručil rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu k dovolaniu vyjadriť. V stanovenej lehote sa k dovolaniu nikto nevyjadril.

Spisový materiál spolu s dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky riadne predložený na rozhodnutie 2. júna 2015.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote, na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.) a že dovolanie spĺňa

obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Súčasne po preskúmaní veci ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Na vysvetlenie tohto záveru treba predovšetkým uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného (alebo iného uplatniteľného) dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len dovolací súd) ďalej pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

V posudzovanej trestnej veci dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por. a vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky; je garantovaná aj v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“.

Pri posudzovaní, či v tom - ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo. Nejde len o všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súde (§ 34 Tr. por.), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným - § 34 ods. 1 Tr. por., alebo prostredníctvom obhajcu - § 44 ods. 2 Tr. por. Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súde zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.), resp. v konaní o opravnom prostriedku na návrh na vykonanie dôkazu v obsahu

rozhodnutia reagovať.

Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dokazovania nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odpovedalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V posudzovanom prípade dovolací súd nezistil nerešpektovanie ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, ani vykonávanie procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu. Naopak, dovolateľ využíval v celom rozsahu možnosť aktívnej obhajoby či už sám, ale aj prostredníctvom svojho obhajcu. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že dovolateľ mal možnosť od začiatku konania sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, zúčastňovať sa na procesných úkonoch osobne i prostredníctvom obhajcu, vypočúvať svedkov, ktorých sám alebo prostredníctvom obhajcu navrhol a klásť im otázky. Navyše, taká chyba ani nebola konaniu (§ 374 ods. 1 Tr. por.) vytýkaná nad vecný rámec dovolania, ktorý je uvedený vyššie, uvedené okolnosti najvyšší súd uvádza v kontexte ďalej prezentovaných záverov.

Z pohľadu vecnej argumentácie dovolateľa je podstatné poukázať na fakt, že obvinený ako strana trestného konania sa prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Henricha Schindlera na otázku predsedu senátu, či má návrhy na doplnenie dokazovania (§ 272 ods. 2 Tr. por.) vyjadril, že žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemá (na č. l. 2417). Rovnako sa vyjadrili i ostatné strany trestného konania.

Vyhlásenie strán, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania, nie je samoúčelné. Trestný poriadok s ním v ust. § 274 ods. 1 Tr. por. spája významné procesné dôsledky v podobe ukončenie dôležitej fázy trestného konania - dokazovania, keď podľa cit. ust. ak niet ďalších dôkazných návrhov alebo ak súd rozhodol, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, vyhlási predseda senátu dokazovanie za skončené a udelí slovo na záverečné reči.

Takéto vyhlásenie teda predstavuje konečný prejav strán o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Späťvzatie návrhu na doplnenie dokazovania je možné písomným podaním alebo zápisnične na hlavnom pojednávaní. Možno tak učiniť individuálne vo vzťahu k jednotlivému pôvodne navrhovanému dôkazu, alebo všeobecne k doplneniu dokazovania ako celku. Z časového hľadiska je hraničnou fázou vyhlásenie predsedu senátu podľa § 274 ods. 1 Tr. por., že dokazovanie je skončené. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Uvedené právne závery vyplývajú z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 14. januára 2014, sp. zn. 2 Tdo 1/2014, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR číslo 8/2014 pod poradovým číslo 116.

Vychádzajúc tak z vyhlásenia obhajoby na hlavnom pojednávaní, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania, dovolací súd konštatuje, že nevyhovením skoršej požiadavke obhajoby na osobný výsluch svedka - agenta B. B. nemohlo dôjsť k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom, ako to predpokladá uplatnený dovolací dôvod. Tento výsledok pritom korešponduje s právnymi závermi prezentovanými vo vyššie citovanom rozhodnutí.

K porušeniu obhajovacích práv teda nemohlo dôjsť vo vzťahu k postupu po čítaní výpovede svedka z prípravného konania (následne už návrh na jeho výsluch nebol uplatňovaný), pokiaľ ide o návrh uplatnený pred čítaním tejto výpovede, tomuto súd nevyhovelo jednak prečítaním výpovede za ďalej uvedených okolností (z objektívnych dôvodov), vyhovieť tak návrhu prokurátora, na čo sa potom viaže v ďalšom priebehu konania postup pri uzatváraní dokazovania, ako je popísaný vyššie.

Čo je ďalej k obsahu dovolania relevantné:

Z pohľadu použitých argumentov dovolateľa je potrebné upriamiť pozornosť aj na ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, konkrétne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2Tdo 30/2011, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR číslo 6/2012 pod poradovým číslom 120.

Z právnych záverov prezentovaných v tomto rozhodnutí okrem iného vyplýva, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por. sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Inak povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom, nie ich subsumácia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 ods. 1 Tr. por., hoci ich správne podradenie pod príslušné ustanovenia § 371 Tr. por. je úlohou obhajcu v rámci povinného právneho zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní - zmyslom a účelom inštitútu obligatórneho zastúpenia dovolateľa advokátom v dovolacom konaní je totiž poskytnúť dovolateľovi kvalifikovanú právnu pomoc v záujme efektívnej a účinnej ochrany jeho práv v súvislosti s jeho oprávnením podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, a to aj a najmä vzhľadom na skutočnosť, že predmetom dovolacieho konania sú spravidla obzvlášť závažné a zložité odborné právne otázky, ktorých kvalifikované odborné zvládnutie je v príčinnej súvislosti so záväzkom na zabezpečenie efektívnej obhajoby účastníka (pozri Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 79/2010 z 20. apríla 2010).

Dovolací súd teda zohľadní dovolaním vecne tvrdenú chybu rozhodnutia alebo predchádzajúceho mu konania, aj keď by spĺňala iný než v dovolaní právne uplatňovaný dovolací dôvod, ak je taký dôvod pre dovolateľa (v tomto prípade obvineného) podľa zákona dostupný (tu podľa § 371 ods. 1 Tr. por.).

Dovolací súd poukazuje na tieto skutočnosti v súvislosti s tou časťou dovolacích námietok, v ktorej dovolateľ, hoci iba nepriamo, vytýkal súdu prvého stupňa „že prečítal zápisnicu o výsluchu agenta - svedka B. B. z prípravného konania postupom podľa § 263 ods. 1 Tr. por. napriek nesúhlasu obhajoby.“

Táto námietka totiž, posudzujúc ju z obsahového hľadiska, spadá pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Stručne k tomuto dôvodu treba uviesť, že dokazovanie prebieha v štyroch etapách. Začína vyhľadávaním dôkazov, nasleduje etapa ich zabezpečovania, potom ich vykonávania a na záver etapa hodnotenia dôkazov. Za dôkaz pritom môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, preverka výpovede namieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti. Dôkaz získaný nezákonným donútením alebo hrozbou takého donútenia sa nesmie použiť v konaní okrem prípadu, keď sa použije ako dôkaz proti osobe, ktorá také donútenie alebo hrozbu donútenia použila.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. sa týka vykonávania dôkazov zo strany súdu. Vzťahuje sa teda predovšetkým k tretej etape dokazovania, no logicky v sebe zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá tohto procesu, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné ani v prípade, ak by ich na hlavnom pojednávaní súd vykonal v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Do záverečnej - hodnotiacej - fázy dokazovania môžu v konaní pred súdom „postúpiť“ len tie dôkazy, ktoré boli jednak získané zákonným spôsobom, čo výslovne vyplýva z § 2 ods. 12 Tr. por. (...hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom...) a zároveň boli v konaní pred súdom vykonané zákonným spôsobom. Obe podmienky pritom musia byť splnené súčasne (kumulatívne).

Na to, aby bol skutočne obsahovo naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., je okrem porušenia niektorej z vyššie uvedených podmienok zároveň potrebné, aby sa súdne rozhodnutie o takýto nezákonný dôkaz aj skutočne opieralo.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že súdy svoje rozhodnutie síce založili aj na výpovedi svedka - agenta B. B. z prípravného konania, no zároveň zistil aj to, že predseda senátu na hlavnom pojednávaní prečítal zápisnicu o jeho výsluchu postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por., a nie postupom podľa § 263 ods. 1 Tr. por., ako to v dovolaní namietal obhajca obvineného.

Podľa § 263 ods. 1 Tr. por. namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

Podľa § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca.

Ide o dve rôzne procesné situácie predpokladané Trestným poriadkom, ktoré treba dôsledne rozlišovať. Čítanie zápisnice o výpovedi svedka podľa ust. § 263 ods. 1 Tr. por. zákon podmieňuje súhlasom oboch strán trestného konania (prípadne jednej z nich, ak ide o situáciu upravenú v ods. 2 cit. par. - pozn. súdu), ale postup podľa § 263 ods. 3 Tr. por. zákonnú podmienku predchádzajúceho súhlasu strán neobsahuje. Postupom podľa § 263 ods. 3 Tr. por. je možné zápisnicu o výpovedi svedka čítať aj proti vôli obvineného, preto v tomto smere nebola námietka dovolateľa dôvodná.

Samozrejme to platí len za predpokladu, že pre tento procesný postup boli splnené zákonné podmienky, čo v tomto prípade boli. Výplýva to z relevantných častí spisového materiálu, konkrétne zo zápisnice o výsluchu svedka - agenta B. B. (v spise na č. l. 272 - 284) je zrejmé, že výsluch sa uskutočnil v Pezinku 14. decembra 2010 v čase od 9,00 - 11,00 hod. prokurátorom ÚŠP GP SR, že sa uskutočnil po vznesení obvinenia tak dovolateľovi, ako aj ostatným spoluobžalovaným. Obhajca dovolateľa Mgr. Henrich Schindler ako aj obhajca spoluobžalovaného B. K. JUDr. Milan Križalkovič sa výsluchu osobne zúčastnili, boli pri ňom aktívni a kládli vypočúvanému viaceré otázky. Obhajca spoluobvinenej Q. JUDr. Jirí Martaus pri výsluchu nebol prítomný.

Ďalej je treba poukázať na fakt, že predvolanie a výsluch tohto svedka navrhol už v obžalobe prokurátor ÚŠP GP SR (na č. l. 2134), ktorý na požiadavke jeho osobného výsluchu zotrval v priebehu celého hlavného pojednávania. Zo spisového materiálu je rovnako zrejmé, že súd prvého stupňa tohto svedka opakovane predvolával, avšak bezúspešne, nakoľko menovaný sa podľa výsledkov šetrení mal dlhodobo zdržiavať vo Veľkej Británii.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom v dňoch 10. - 12. apríla 2013 ďalej vyplýva, že obhajca Mgr. Henrich Schindler, ale aj obhajcovia ostatných spoluobžalovaných, na dopyt predsedu senátu opakovane uvádzali, že oni, na rozdiel od prokurátora, na osobnom výsluchu svedka - agenta B. B. netrvajú (na č. l. 2288 a 2298). Obrat nastal až v momente, keď predseda senátu na hlavnom pojednávaní oboznámil správu z Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Londýne (č. l. 2406-7), z ktorej vyplynulo, že pobyt menovaného vo Veľkej Británii sa nepodarilo zistiť. Prokurátor preto navrhol prečítať výpoveď svedka - agenta B. B. z prípravného konania, s čím obhajca dovolateľa Mgr. Henrich Schindler nesúhlasil a trval na jeho osobnom výsluchu. Na dopyt predsedu senátu, aby ozrejmil dôvody, pre ktoré trvá na osobnom výsluchu, keď predtým na ňom netrval, obhajca uviedol, že ide o kľúčového svedka obžaloby, a že by si súd mal urobiť vlastnú úvahu vo vzťahu k jeho osobe, konaniu a spolupráci s políciou.

Obdobne zareagoval i obhajca spoluobžalovanej Q. JUDr. Jirí Martaus, ktorý zmenu postoja odôvodnil

ako súčasť jeho obhajobnej stratégie. Na dopyt predsedu senátu, či bol obhajca spoluobžalovanej JUDr. Jirí Martaus vyrozumený o výsluchu svedka - agenta B. B. v prípravnom konaní, keďže táto skutočnosť zo spisu nevyplyvala, obhajca uviedol, že áno.

Následne súd prvého stupňa postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. prečítal výpoveď svedka - agenta B. B. z prípravného konania. K tejto výpovedi sa následne dovolateľ vyjadril (na č. l. 2417). Z predchádzajúceho prehľadu je teda evidentne zrejmé, že obe zákonné podmienky predpokladané ust. § 263 ods. 3 písm. a) Tr. por. na prečítanie zápisnice o výpovedi svedka - agenta B. B. na hlavnom pojednávaní boli v tomto prípade splnené, keď (i) výsluch menovaného bol v prípravnom konaní vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku, rešpektujúc i právo na kontradiktórny postup, ktorý bol naplnený osobnou a aktívnou účasťou dovolateľovho obhajcu na tomto úkone a (ii) v konaní pred súdom bola osoba B. B. pre dlhodobý pobyt na neznámom mieste v cudzine nedosiahnuteľnou.

Existencia prekážky brániacej osobnému výsluchu svedka a jej charakter musia byť spoľahlivo zistené ako každá iná okolnosť, ktorú treba v rámci trestného stíhania dokazovať. Skutočnosť, že sa svedok z akýchkoľvek dôvodov zdržuje v cudzine ešte sama osebe neodôvodňuje záver, že svedok nemohol byť osobne vypočutý pred slovenským súdom pre nedosiahnuteľnosť a že sú preto splnené podmienky na prečítanie jeho výpovede podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku. Zákonná podmienka nedosiahnuteľnosti je splnená až vtedy, keď sa pobyt svedka v cudzine súdu nepodarí vypátrať ani s použitím reálne dostupných možností tak, ako tomu bolo v posudzovanom prípade.

V súhrne, čítanie skoršej výpovede svedka, ktorého nemožno z objektívnych dôvodov vypočúť v súdnom konaní, je dôkaznou nevyhnutnosťou. Taký postup však možno použiť len v prípade, ak nenaruša kritériá spravodlivého procesu (aj) v kontexte Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V nadväznosti na to je nutné, aby mal obvinený, alebo ak má obhajcu, jeho obhajca, možnosť účasti na skoršom výsluchu, zápisnica o ktorom sa číta - bez ohľadu na to, či toto právo využije alebo nie. V tomto prípade k využitiu takého práva aj došlo a v nastalej procesnej situácii bolo čítanie výpovede svedka povinnosťou súdu (vyplyvajúcou z § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku).

Možno preto uzavrieť, že výpoveď svedka - agenta B. B. z prípravného konania bola získaná zákonným spôsobom a v konaní pred súdom bola prečítaná taktiež v súlade s Trestným poriadkom. Išlo teda o dôkaz, ktorý bol bez pochybností použiteľný pri rozhodovaní o vine dovolateľa. Dovolacie námietky tak ani v tomto smere neboli dôvodné, pričom informačná hodnota dôkazu (okolnosť, že súd svedkovi uveril) nie je predmetom dovolacieho prieskumu (§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku časť vety za bodkočiarkou.). Nejde teda o uplatniteľnú dovolaciu námietku podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku v prípade dovolacích tvrdení o nedôveryhodnosti či rozporoch vo výpovedi svedka (správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Vychádzajúc tak z uvedených skutočností, ustálenej rozhodovacej praxe a prezentovaných úvah dovolací súd konštatuje, že argumenty dovolateľa nie sú spôsobilé naplniť žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371, a preto s použitím § 382 písm. c/ Tr. por. jeho dovolanie na verejnom zasadnutí odmietol. Keďže ide o okolnosť uplatnenú zjavne mimo dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (ktoré zrejme nie sú splnené), bolo namieste použiť taký procesný postup.

V dovolaní dovolateľ navrhol prerušiť nariadený výkon trestu odňatia slobody až do rozhodnutia o podanom dovolaní.

Podľa § 380 ods. 4 Tr. por. minister spravodlivosti alebo generálny prokurátor môže výkon rozhodnutia, proti ktorému podal dovolanie, odložiť alebo prerušiť až do rozhodnutia. Po podaní dovolania môže tak urobiť aj dovolací súd.

Vzhľadom na závery o zrejmom nenaplnení uplatneného dovolacieho dôvodu neboli dané zákonné dôvody na rozhodnutie o prerušení výkonu trestu tak, ako to navrhoval dovolateľ; osobitné rozhodnutie o tejto otázke sa nevydáva.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.